

Mi történik a bankgaranciával, ha a bank tevékenységi engedélyét visszavonják?

A garancia nem tévesztendő össze a szavatosság és jótállás fogalmával, amelyet a köznyelv gyakran azok szinonimájaként használ. A hatályos polgári törvénykönyvünk szerint a garancia egy olyan fizetési ígéret, amely egy másik kötelelem adósának a tartozását biztosítja.

A régi Polgári Törvénykönyv (Ptk.) kifejezetten a bankgaranciát szabályozta, tehát amikor egy bank nyújtott garanciát egy másik szerződésben meghatározott kötelezettség teljesítésének biztosítására. Az új Ptk. hatályba lépésével ez annyiban változott, hogy amennyiben nem üzletszerűen kerül sor garancia nyújtására, úgy garanciát a banktól eltérő, más személy is nyújthatja. Tehát a garancia üzletszerű vállalása esetén pénzügyi szolgáltatás nyújtására kerül sor, amely a hitelintézetekről szóló törvény alapján kizárólag az MNB (Felügyelet) engedélyével végezhető. Nem üzletszerű garanciavállalásról beszélünk, ha azt például egy hozzátartozó, barát nyújtja, vagy egy vállalatcsoport tagjai között létrejövő ingyenes garanciavállalásról van szó.

A garancia nyújtására akként kerül sor, hogy egy úgynevezett garancia megbízási szerződésben a garantőr (legtöbb esetben bank) a kötelezettel szemben vállalja, hogy a megjelölt kedvezményezett javára garanciát fog kibocsátani. Ez kvázi olyan, mintha a garantőr hitelkeretet nyújtana a kötelezettnek. Ezen garancia (hitelkeret) rendelkezésre tartása általában díjköteles. Annak feltételeit, hogy a garantőr mikor és mely esetben köteles teljesíteni, azt maga a garancia határozza meg, és csak háttérként jelenik meg a biztosított követelés. A garancia jellemzően a garantőr által kibocsátott egyoldalú nyilatkozat, garancia vállalás útján jön létre, azonban egyes esetekben előfordul az is, hogy a garantőr és a kedvezményezett között garanciaszerződés jön létre.

A garanciának több formája is létezik, így teljesítési garancia (annak biztosítására, ha a kötelezett a szerződésben meghatározott határidőn belül nem teljesít), jóteljesítési garancia (amely a szavatossági igényeket biztosítja), kötbérfizetési garancia, vagy előleg-visszafizetési garancia (pl. vállalkozási szerződés esetén az előlegezett díj visszafizetésének biztosítására).

A garanciaszerződés tárgya maga a garanciavállalás, amely két elemből áll: a garanciavállaló nyilatkozat kiállításából és az abban meghatározott feltételek bekövetkezése esetén történő pénzzolgáltatás teljesítéséből.

Amint már említettük, a garanciavállalás üzletszerű végzése pénzügyi szolgáltatásnak minősül és kizárólag a Felügyelet által kiadott tevékenységi engedéllyel végezhető. Amennyiben a pénzügyi intézmény tevékenységi engedélyét a Felügyelet visszavonja, a továbbiakban tevékenységi engedélyköteles munkát nem folytathat. A tevékenységi engedély visszavonására például akkor kerül sor, ha a Felügyelet elrendeli a pénzügyi intézmény végelszámolását vagy felszámolását.

De mi történik akkor, ha a bank még a tevékenységi engedélye visszavonását megelőzően érvényesen elvállalta a bankgaranciát, azonban időközben az engedélyét visszavonják és ezt követően a kedvezményezett élni kíván a bankgarancia által nyújtott jogosultságával?

A kérdésre válaszként két elmélet is van.

Az egyik alapján, mivel a garanciavállalás tevékenységi engedélyköteles pénzügyi szolgáltatás, a tevékenységi engedély visszavonásával ezen szolgáltatást a bank a továbbiakban nem jogosult nyújtani, így a már elvállalt garancia alapján szabályszerű lehívás esetén sem tud kifizetést teljesíteni. A második elmélet szerint csupán a garancia elvállalása engedélyköteles tevékenység, a már elvállalt garancia teljesítése azonban már nem, hiszen a hitelintézetekről szóló törvény szerint is csak a „garanciavállalás” az engedélyköteles tevékenység.

Ezen elméletet támasztja alá a hitelintézetekről szóló törvény azon rendelkezése is, miszerint a bank köteles teljesíteni a pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződésből, így a garanciaszerződésből, garancianyilatkozatból eredő kötelezettségeit azok megszűnéséig vagy az állomány átruházásáig.

A gyakorlatban egyik elmélet sem vizsgázott még, azonban érdemes minden egyedi esetben a garancia megbízási szerződés, illetve az azt biztosító egyéb (kezességi, óvadék zálogjog) szerződések alapján megvizsgálni, hogy az érintettnek milyen lehetőségei vannak jogai érvényesítése érdekében.